

DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.59-66

УДК 728.4

к. фіз.-мат.н., доцент **Вілінська Л.М.**,
vilsem56@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4597-2527,
к. фіз.-мат.н., доцент **Бурлак Г.М.**,
demiga89@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3259-1568,
Бондаренко А.Р., eks.marmeladka@gmail.com, ORCID: 0009-0000-7954-7938,
Одеська державна академія будівництва та архітектури

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ДОЗВІЛЬНО-РОЗВАЖАЛЬНИХ КЛУБІВ

Найбільшого поширення набувають дозвільні клуби, що надають відвідувачам великий вибір різноманітної діяльності. Це викликає необхідність більш детального та системного розгляду проблем, пов'язаних із функціонуванням сучасних дозвільно-розважальних закладів. Запропоновано проект будівлі сучасного дозвільно-розважального клубу на місці кінотеатру «Зоряний» міста Одеси після його реновації. Проект будівлі клубу, який розташований на двох поверхах, сприяє рекреаційній діяльності, направленої на об'єднання навчання, культурної діяльності, фізичної активності та відпочинку в єдиному просторі. Формування архітектурного середовища клубу передбачає збалансоване та функціональне розподілення приміщень для забезпечення різних потреб відвідувачів. Основною відмінністю запропонованої клубної будівлі є складна композиція внутрішнього простору, де ключовими елементами є приміщення для інформаційних подій, відпочинку та соціальної взаємодії.

Ключові слова: дозвільно-розважальні клуби; архітектурне середовище; рекреаційна діяльність; реновація.

Постановка проблеми. Напружений ритм життя людей вимагає створення та розширення об'єктів і місць для проведення дозвілля та відпочинку. Особливу популярність набули дозвільні клуби, що пропонують великий вибір розважальних можливостей для відвідувачів та виконують роль культурних центрів міста. Ці заклади призначені для різноманітних активних видів діяльності, включаючи танці, виставки, спорт та ремесла, та залишаються дуже актуальними на сьогоднішній день. Потреба в місцях, де можна здійснювати рекреаційну діяльність: відвідати культурні заходи, отримати знання, відзначити важливі події чи спокійно провести вечір з друзями ніколи не втрачає своєї актуальності. Але одночасно виникають питання щодо якості, культурної насиченості та активного відпочинку в сучасних розважальних

клубах. Це викликає необхідність більш детального та системного розгляду проблем, пов'язаних із функціонуванням сучасних дозвільно-розважальних закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти архітектурного напрямку створення дозвільних клубів в наукових працях умовно можна розділити на групи історичні та практичні. 1) Систематизація теорії та історичної складової питання клубів. Ці аспекти ґрунтовно вивчалися у роботах Трошкіної О.А., Лупіної А.В. [1], Піщева Д.О., Уреньова В.П. [2], Кравченка І.Л. [3], Данчака І.О. [4] та ін. 2) Дослідженням практичного аспекту питання клубів займалися автори Мазур Т.М. [5], Шпаковская В.Т. [6], Пальчук М.Б., Кенсицька І.Л. [7], Велігоцька Ю.С. [8], Кайдановська О.О. [9] та ін. В роботі [10] запропоновано класифікацію розважальних закладів за розміщенням в будівлях. Виявлені ієрархічні рівні формування та розвитку дизайну архітектурного середовища об'єктів дозвілля. Розглянуто особливості та приклади дизайнерських рішень, в тому числі в існуючих будівлях і спорудах з урахуванням перепрофілювання та адаптації їх для розважальних закладів. У статті [11] розглянуто питання формування архітектурного середовища закладів громадського харчування на основі використання екологічного підходу, що є одним з актуальних напрямів розвитку сучасної архітектури. Основні функції культурно-просвітницьких центрів в малих містах – створення умов для різних видів спілкування і громадського обслуговування місцевих жителів і приїжджих та забезпечення повсякденних, періодичних та епізодичних потреб життєдіяльності населення (дозвілля і відпочинок, споживання товарів і послуг, духовні потреби) [12,13]. Це необхідно розвивати у малих містах, щоб надавати можливості молоді творити, розвиватися в своєму рідному місті. Недостатня вивченість проблеми архітектурного напрямку розважальних закладів дозвілля зумовлюють необхідність розгляду сучасних тенденцій дизайнерських і композиційних рішень.

Мета та завдання. Розробка проекту клубу, що відповідає потребам і очікуванням сучасного споживача дозвілля. Створення високоефективної, економічної та багатогранної споруди, яка об'єднує різні аспекти життя та відпочинку.

Виклад основного матеріалу. Відкриття кінотеатру "Зоряний" в місті Одеса відбулось у 1976 році. У 2001 відбулась реконструкція приміщень, але з 2018 року кінотеатр закритий. На засіданні містобудівної ради у 2011 році було презентовано проект з реновації кінотеатру. Планувалось створення торговельного центру, семі кінозалів та паркінгу, але це не було реалізовано. В роботі запропоновано проект сучасного дозвільно-розважального клубу.

Знаходячись на проспекті поруч з кафе, магазинами та іншими послугами, дозвільно-розважальний клуб стає частиною активного життя житлового району міста Одеси. Формування архітектурного середовища клубу є відповідальним процесом, що вимагає особливої уваги до функціональності, безпеки та естетичності. Врахування всіх цих аспектів сприятиме створенню успішного та функціонального об'єкту, який відповідатиме потребам відвідувачів, а також визначатиме нові стандарти в сучасній архітектурній та інженерній практиці. Архітектурно-художні особливості клубу повинні відповідати його функціональному призначенню та відзеркалювати стиль та архітектурні традиції міста.

Оздоблення зовнішніх та внутрішніх приміщень виконане з використанням світлої фактурної шпаклівки, білого мармуру, штучного каменю та рожевої фарби, надаючи будівлі естетичний та згуртований вигляд. Архітектурно-художнє рішення поєднує елементи класичного та мінімалістичного стилів, зроблений в світлих білих відтінках, з використанням багато декору, великих вікон і округлих форм, що робить його відмінним від інших споруд. Територія клубу обсягом до 30 тисяч квадратних метрів включає паркувальні майданчики, дитячий майданчик, рекреаційну вулицю та зону озеленення, створюючи ідеальне середовище для відпочинку та розваг. Будівля клубу має два поверхи. Загальна висота будівлі становить 13,6 метра.

Основною відмінністю запропонованої клубної будівлі є складна композиція внутрішнього простору, де ключовими елементами є приміщення для інформаційних подій, відпочинку та соціальної взаємодії. Проект будівлі клубу, який розташований на двох поверхах, сприяє об'єднанню навчання, культурної діяльності, фізичної активності та відпочинку в єдиному просторі.

Формування архітектурного середовища клубу передбачає збалансоване та функціональне розподілення приміщень для забезпечення різних потреб відвідувачів. Перший поверх багатофункціональної будівлі має загальну площу 2 625 м², другий поверх - 1 122 м², а загальна площа обох поверхів становить 3774 м². Приміщення будівлі клубу за своїм функціональним призначенням поділяються на клубні, видовищні та обслуговуючі. Так, на першому поверсі розташовані вестибюль та тамбур (простір для прийому та розташування гостей, тамбури для зручного входу та виходу), гардеробні, адміністративні приміщення (касова кабіна для прийому платежів та керування клубом, кабінет чергового адміністратора для організації роботи клубу), навчальні та культурні зони (зала для проведення лекцій та культурних подій, великий зал для високоякісного відпочинку та розваг), бібліотека, технічні зони (сцена та технічні приміщення для підготовки та проведення подій, склад декорацій та механічна майстерня для обслуговування виставок) та інші приміщення, такі як

кімнати для керівників кружків та клубного активу, хоровий зал для виконання музичних творів, зал культури і побуту для різноманітних подій, відеозала для перегляду відео-контенту, приміщення для зберігання реквізиту та обладнання, санітарні вузли для відвідувачів, тощо. На рис.1 показане схематичне зображення першого поверху клубної будівлі.

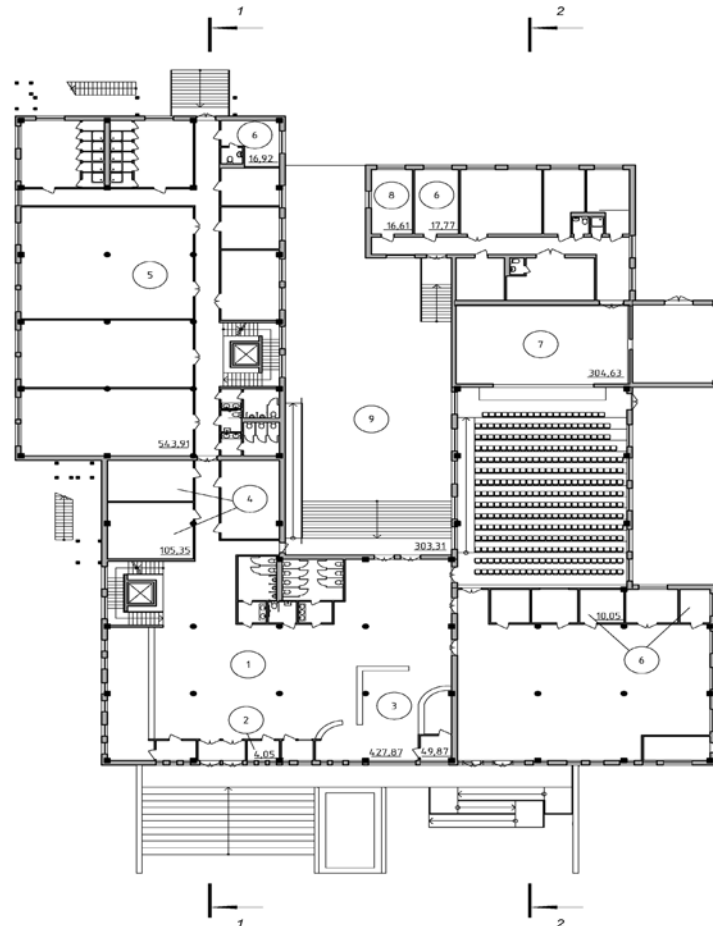

Рис.1. Схематичне зображення першого поверху клубної будівлі:

1. Різноманітні технічні і допоміжні приміщення; 2. Медичний кабінет; 3. Харчовий блок;
4. Ігрові зали; 5. Приміщення для творчого розвитку; 6. Кімнати персоналу;
7. Глядацький зал зі сценою; 8. Пожежний пост; 9. Внутрішній двір.

На другому поверсі розташовані відпочинкові зони (атріум для природного освітлення та відпочинку, зал для настільних ігор та ігрових автоматів, вітальня для комфортного відпочинку), спортивні та фітнес-зони (зал боротьби для тренувань та змагань, тренажерний зал для фітнесу та тренувань), санітарно-гігієнічні приміщення (душові кабінети та роздягальні для фітнес-зони, санітарні вузли для відвідувачів), культурно-розважальні зони (звукоапаратна та світлоапаратна для підтримки подій, зал ігор та більярдна для розважань, зал гімнастики для занять фізичною активністю та релаксу, рекреаційна зона з дитячим майданчиком), тощо.

Будівля має міцну несучу конструкцію з металевими колонами та балками, що забезпечують її стійкість. Забезпечено комплекс протипожежних

заходів, включаючи системи евакуації, пожежну сигналізацію та інші заходи, що забезпечують безпеку приміщення. В клубі застосовано заходи з енергозбереження, такі як тепла підлога, утеплення стін та вікон, що допомагають зменшити споживання енергії та знизити експлуатаційні витрати. Клуб має сучасні системи опалення, вентиляції, водопостачання та електротехніки для забезпечення комфорту та безпеки відвідувачів. Будівля оснащена спеціалізованими пандусами, коридорами для колясок та спеціальними санвузлами з підібраними габаритами, щоб забезпечити комфортне пересування інвалідів та маломобільних осіб. Слід також зазначити, що клуб вимагає сучасного технічного оснащення кожного приміщення. Зонування простору дає можливість враховувати потреби відвідачів. Екологічний дизайн простору, що запам'ятовується, сприяє відвідуваності клубу. Таким чином, ефективною формою реновації будівлі кінотеатру є створення на його базі дозвільно-розважального клубу.

Висновки. Запропоновано проект будівлі сучасного дозвільно-розважального клубу на місці кінотеатру «Зоряний» міста Одеси після його реновації. Проект будівлі клубу, який розташований на двох поверхах, сприяє рекреаційній діяльності, направленої на об'єднання навчання, культурної діяльності, фізичної активності та відпочинку в єдиному просторі. Формування архітектурного середовища клубу передбачає збалансоване та функціональне розподілення приміщень для забезпечення різних потреб відвідувачів. Пропонуються розважальні та культурні послуги, які мають важливе значення для сприяння якісному відпочинку громади. Важливість заходів для забезпечення доступності для маломобільних груп населення, високих стандартів протипожежної безпеки та енергозбереження, які включають в себе використання енергозберігаючих технологій, свідчить про пристосованість клубу та професійний підхід до створення безпечного та енергоефективного середовища для відвідувачів. Необхідно відмітити, що сучасні дозвільно-розважальні клуби є важливим внеском у формуванні соціокультурного середовища. Архітектурно-художнє рішення клубу відрізняється своєю елегантністю та мінімалістичним стилем, використовуючи світлі відтінки та геометричний декор для створення символів аскетичної краси та вишуканості.

Список літератури

1. Трошкіна О.А., Лупіна А.В. Особливості архітектурно-планувальної організації центрів розвитку молоді *Теорія та практика дизайну*. Вип.24.2021 *Дизайн*. С. 113-122. <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/16298/23571>
2. Пішев Д.О., Уреньов В.П. Світові тенденції у створенні тематичних дозвільних споруд. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2023. Вип. 26-27. С. 265–271 <https://doi.org/10.32347/2519-8661.2023.26-27.265-271>

3. Кравченко І.Л. Архітектура закладів неформальної освіти за кордоном у період їх інтенсивного розвитку та розгалуження (1945-1956 роки) *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Вип. 62. КНУБА (2022). С. 3-14.
<http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/255179>
4. Данчак І.О. Закономірності формування сільської громадської забудови в сучасних умовах розвитку *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Вип. 64. КНУБА (2022). С. 261-272. <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/267852>
5. Мазур Т.М. Формування кластерів освіти і профорієнтації шкільної молоді в умовах реконструкції великого міста (на прикладі Львова). *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Вип. 51. КНУБА (2018). С. 286 -293.
<https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2019/201953.pdf>
6. Шпаковская В.Т. Соціальні аспекти формування центрів дозвілля молоді *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Вип. 35. 2014. С. 450-454.
<https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/201436.pdf>
7. Пальчук М.Б., Кенсичька І.Л. Трансформація сфери дозвілля студентської молоді в умовах сьогодення. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Вип. 2 (130). 2021. С. 95-97. https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34057/Palchuk_Kensitskaya
8. Велігоцька Ю.С. Структуроформуючі елементи інтерактивних медіатек. *Містобудування та територіальне планування*. Вип. 68. КНУБА (2018). С. 54-63.
<https://repository.knuba.edu.ua/items/23ebb8f4-0fee-47e7-b03e-d8bd73924b25>
9. Кайдановська О.О. Багатофункційні спортивні комплекси в структурі міста. *Містобудування та територіальне планування*. Вип. 68. КНУБА (2018). С. 227-235.
http://ec.lib.vntu.edu.ua/TopicDescription?topic_id=555954
10. Абизов В.А., Вовкотруб О.М. Особливості типології та дизайну розважальних закладів. *Art and design*. 2018. №3. С. 30-40. <https://artdesign.knutd.edu.ua/osoblivosti-tipologii%D1%97-ta-dizajnu-rozvazhalnix-zakladiv/>
11. Новосельчук Н., Шевченко Л. Формування архітектурного середовища об'єктів харчування на основі екологічного підходу. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. 2023. Вип.66. С. 202–213. <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/285622>
12. Ковальська Г.Л., Смілка В.А., Гомон О.О. Особливості архітектурно - планувальної організації та землекористування культурно-просвітницьких центрів у малих містах. *Містобудування та територіальне планування* 2023. Вип.84. С. 161-170.
<http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/289069>
13. Dmytryk Nadiia O. Methodology of analysis of renovable industrial facilities under the multifunctional complexes. *Scientific journal of Polskiej Akademii Nauk: Space & FORM*. № 41. 2020. Poland, e-ISSN 2391-7725 | ISSN 1895-3247. P. 27-35. https://axi-pnam.com.ua/images/Csa/AxiPnam15_13.pdf

PhD, Associate Professor **Lyudmila Vilinskaya**,
PhD, Associate Professor **Galina Burlak, Adriana Bondarenko**,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture

FORMATION OF THE ARCHITECTURAL ENVIRONMENT OF LEISURE AND ENTERTAINMENT CLUBS

The project of the building of a modern leisure and entertainment club on the site of the "Zoryanyi" cinema in the city of Odessa after its renovation is proposed. The project of the club building, which is located on two floors, contributes to the

unification of recreational activities aimed at combining learning, cultural activities, physical activity and recreation in a single space. The formation of the architectural environment of the club involves a balanced and functional distribution of premises to meet the various needs of visitors. The main difference of the proposed club building is the complex composition of the internal space, where the key elements are the premises for informational events, recreation and social interaction. Recreational and cultural services are offered, which are important for promoting quality community recreation. The importance of measures to ensure accessibility for people with reduced mobility, high standards of fire safety and energy saving, which include the use of energy-saving technologies, shows the club's adaptability and professional approach to creating a safe and energy-efficient environment for visitors.

It should be noted that modern leisure and entertainment clubs are an important contribution to the formation of the socio-cultural environment. The architectural and artistic solution of the club is distinguished by its elegance and minimalist style, using light shades and geometric decor to create symbols of ascetic beauty and sophistication.

Keywords: leisure and entertainment clubs; architectural environment; recreational activity; renovation.

REFERENCES

1. Troshkina O.A., Lupina A.V. Osoblyvosti arkhitekturno-planovalnoi orhanizatsii tsentriv rozvytku molodi *Teoriia ta praktyka dyzainu*. Vyp. 24, 2021 *Dyzain*.S.113-122.
<https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/16298/23571>. {in Ukrainian}
2. Pishchev D.O., Urenov V.P. Svitovi tendentsii u stvorenni tematychnykh dozvilnykh sporud. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*. 2023. Vyp. 26-27. S. 265–271
<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2023.26-27.265-271>. {in Ukrainian}
3. Kravchenko I.L. Arkhitektura zakladiv neformalnoi osvity za kordonom u period yikh intensyvnoho rozvytku ta rozghaluzhennia (1945-1956 roky) *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. Vyp. 62. KNUBA (2022). S.3-14.
<http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/255179>. {in Ukrainian}
4. Danchak I.O. Zakonomirnosti formuvannia silskoi hromadskoi zabudovy v suchasnykh umovakh rozvytku *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. Vyp. 64. KNUBA (2022). S.261-272.
<http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/267852>. {in Ukrainian}
5. Mazur T.M. Formuvannia klasteriv osvity i proforiientatsii shkilnoi molodi v umovakh rekonstruktsii velykoho mista (na prykladi Lvova). *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. Vyp. 51. KNUBA (2018). S.286 -293.
<https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/2019/201953.pdf>. {in Ukrainian}

6. Shpakovskaia V.T. Sotsialni aspekty formuvannia tsentriv dozvillia molodi *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. Vyp. 35. 2014. S.450 -454. <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/201436.pdf>. {in Ukrainian}
7. Palchuk M.B., Kensytska I.L. Transformatsiia sfery dozvillia studentskoi molodi v umovakh sohodennia. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P.Drahomanova*. Vyp. 2 (130). 2021. S. 95-97. https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34057/Palchuk_Kensitskaya. {in Ukrainian}
8. Velihotska Yu.S. Strukuroformuiuchi elementy interaktyvnykh mediatek. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. Vyp. 68. KNUBA (2018). S. 54-63. <https://repository.knuba.edu.ua/items/23ebb8f4-0fee-47e7-b03e-d8bd73924b25>. {in Ukrainian}
9. Kaidanovska O.O. Bahatofunktsiini sportyvni komplekсы v strukturi mista. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia*. Vyp. 68. KNUBA (2018). S. 227-235. http://ec.lib.vntu.edu.ua/TopicDescription?topic_id=555954. {in Ukrainian}
10. Abyzov V.A., Vovkotrub O.M. Osoblyvosti typolohii ta dizainu rozvazhalnykh zakladiv. *Art and design*. 2018. №3. С. 30-40. <https://artdesign.knutd.edu.ua/osoblivosti-tipologi%D1%97-ta-dizajnu-rozvazhalnix-zakladiv/>. {in Ukrainian}
11. Novoselchuk N., Shevchenko L. Formuvannia arkhitekturnoho seredovyscha ob'ektiv kharchuvannia na osnovi ekolohichnoho pidkhodu. *Suchasni problemy Arkhitektury ta Mistobuduvannia*. 2023. Vyp.66. S.202–213. <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/285622>. {in Ukrainian}
12. Kovalska H.L . Smilka V.A. Homon O.O. Osoblyvosti arkhitekturno - planovalnoi orhanizatsii ta zemlekorystuvannia kulturno-prosvitnytskykh tsentriv u malykh mistakh. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia 2023*. Vyp.84. S.161-170. <http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/289069>. {in Ukrainian}
13. Dmytryk Nadiia O. Methodology of analysis of renovable industrial facilities under the multifunctional complexes. *Scientific journal of Polskiej Akademii Nauk: Space & FORM*. № 41. 2020. Poland, e-ISSN 2391-7725 | ISSN 1895-3247. P. 27-35. https://axi-pnam.com.ua/images/Csa/AxiPnam15_13.pdf. {in English}